

Konstandinos Kawafis: Οροφέρνης / Orofernes (tł. Ela Binswanger)

Konstandinos Kawafis: Orofernes

Ten z czterodrachmówki powyżej,
na którego ustach uśmiech lekki błądzi,
ta urodziwa twarz o subtelnych rysach,
to Orofernes, syn Ariaratesa.

Jako dziecko z Kapadocji wygnany,
z potężnego pałacu ojca
odesłany do Jonii, gdzie miał dorastać
i przepaść wśród obcych.

O, te przehulane jońskie noce,
gdy zuchwale i w na wskroś greckim stylu
czerpał z nich pełnię rozkoszy.
W głębi serca zawsze Azjata;
ale w manierach i mowie Grek bezspornie,
noszący się z grecka, w frędzlach i klejnotach,
z ciałem wypachnionym mirrą i jaśminem,
wśród pięknej młodzieży Jonii,
on, ten najpiękniejszy, nieomal ideał.

Aż nadszedł czas upadku, oto Syryjczycy
Kapadocję zajęli i tak został królem,
i zachłysnął się tym królowaniem,
każdego dnia radując się na nowo,
zachłanny w gromadzeniu bogactw,
w uciechach bez końca, w błyszczeniu urodą,
w zapychaniu skarbcza lśniącem srebrem i złotem.
Jeśli zaś chodzi o rządy w królestwie, o administrowanie -
ni w ząb nie rozumiał, na czym polega władanie.

Kapadocjanie szybko się na nim poznali,
umieścili go w Syrii, na dworze
Demetriusza, gdzie, już na całego wiódł życie próżniacze.

Pewnego jednak dnia w czasie swych długich wakacji,

niespokojne myśli zaczęły mu chodzić po głowie;
przypomniał sobie nagle, że ze strony Antiochidy-matki,
i z racji Stratoniki, starej babki,
przypada mu też korona Syrii,
był wszak także jednym z Seleutydów.
Rzucił tedy na chwilę pijaństwo i bale,
i, rozedrgany, w jakimś szaleńczym zwidzie,
czymś próbował się zająć, jakiś uknuć spisek,
plany wywrotowe roić, coś gdzieś jakoś zrobić -
skończyło się totalną klęską i odejściem w niebyt.

Możliwe, że jego koniec ktoś nawet gdzieś spisał,
ale zapis przepadł; a może historia go pominęła,
dla niej to epizod niewart wzmianki,
coś, czego nie zauważyła.

Ten z tetradrachmy powyżej,
którego ślad pięknej młodej twarzy się ostał
w poetycko olśniewającym ujęciu,
wspomnienie urzekającego jońskiego młodzieńca,
to jest Orofernis Ariarathou.

(tł. Ela Binswanger)

*

Κωνσταντίνος Καβάφης: Οροφέρνης

Αυτός που εις το τετράδραχμον επάνω
μοιάζει σαν να χαμογελά το πρόσωπό του,
το έμορφο, λεπτό του πρόσωπο,
αυτός είν' ο Οροφέρνης Αριαράθου.

Παιδί τον έδιωξαν απ' την Καππαδοκία,
απ' το μεγάλο πατρικό παλάτι,
και τον εστείλανε να μεγαλώσει
στην Ιωνία, και να ξεχασθεί στους ξένους.

Α εξαίσιες της Ιωνίας νύχτες
που άφοβα, κι ελληνικά όλως διόλου
εγνώρισε πλήρη την ηδονή.

Μες στην καρδιά του, πάντοτε Ασινός·
αλλά στους τρόπους του και στην λαλιά του Έλληνα,
με περουζέδες στολισμένος, ελληνοτυμένος,
το σώμα του με μύρον ιασεμιού ευωδιασμένο,
κι απ' τους ωραίους της Ιωνίας νέους,
ο πιο ωραίος αυτός, ο πιο ιδανικός.

Κατόπι σαν οι Σύροι στην Καππαδοκία
μπήκαν, και τον εκάμαν βασιλέα,
στην βασιλεία χύθηκεν επάνω
για να χαρεί με νέον τρόπο κάθε μέρα,
για να μαζεύει αρπαχτικά χρυσό κι ασήμι,
και για να ευφραίνεται, και να κομπάζει,
βλέποντας πλούτη στοιβαγμένα να γυαλίζουν.
Όσο για μέριμνα του τόπου, για διοίκησι —
ούτ' ήξερε τί γένονταν τριγύρω του.

Οι Καππαδόκες γρήγορα τον βγάλαν·
και στην Συρία ξέπεσε, μες στο παλάτι
του Δημητρίου να διασκεδάζει και να οκνεύει.

Μια μέρα ωστόσο την πολλήν αργία του
συλλογισμοί ασυνήθιστοι διεκόψαν·
θυμήθηκε που απ' την μητέρα του Αντιοχίδα,
κι απ' την παλιάν εκείνη Στρατονίκη,
κι αυτός βαστούσε απ' την κορόνα της Συρίας,
και Σελευκίδης ήτανε σχεδόν.
Για λίγο βγήκε απ' την λαγνεία κι απ' την μέθη,
κι ανίκανα, και μισοζαλισμένος
κάτι εζήτησε να ραδιουργήσει,
κάτι να κάμει, κάτι να σχεδιάσει,
κι απέτυχεν οικτρά κι εξουδενώθη.

Το τέλος του κάπου θα γράφηκε κι εχάθη·
ή ίσως η ιστορία να το πέρασε,
και, με το δίκιο της, τέτοιο ασήμαντο
πράγμα δεν καταδέχθηκε να το σημειώσει.

Αυτός που εις το τετράδραχμον επάνω
μια χάρι αφήκε απ' τα ωραία του νιάτα,

απ' την ποιητική εμορφιά του ένα φως,
μια μνήμη αισθητική αγοριού της Ιωνίας,
αυτός είν' ο Οροφέρνης Αριαράθου.

1915

*

Orofernes Nikeforos (gr. Οροφέρνης , Orophernēs) - król Kapadocji w latach 159-157 p.n.e. Syn króla Kapadocji Ariaratesa IV Eusebesa i królowej Antiochis, córki Antiocha III Wielkiego, króla państwa Seleucydów.

Orofernes nie rządził długo. Polibiusz podał, że nie dbał o obyczaje przodków, wprowadzając rozwiązłość; dokonywał też mordów, celem zagarnięcia bogactw swoich ofiar (Dzieje, ks. XXXII, rozdz. 25). Kiedy sprawy finansowe Orofernesa były w opłakanym stanie, zaniepokoił się, że jego żołnierze mogliby podnieść bunt z powodu niezapłaconego żołdu. Postanowił więc splądrować starożytną świątynię Zeusa, aby ich spłacić.

Dzisiaj Orofernes jest głównie znany z poematu napisanego przez greckiego poetę Konstandinosa Kawafisa.

Drachma była jednostką monetarną stworzoną przez starożytnych Greków, którzy będąc potęgą handlową rozprzestrzenili ten rodzaj pieniądza na terenie całego antycznego świata. Numizmaty z tego okresu odznaczają się wyjątkowym pięknem.

Tetradrachma to starożytna grecka moneta srebrna, powszechnie używana w różnych miastach i regionach. Termin "tetradrachma" pochodzi od greckich słów "tetra", oznaczającego cztery, oraz "drachma", będącego standardową jednostką walutową w starożytnej Grecji. Zatem tetradrachma to moneta równowartości czterech drachm, czterodrachmówka.